

СРПСКИ ПЧЕЛАР



ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 9.	Илази једанпут ме- сечно	Цена је листу на годину 4 К. или 5 дин.	Година IV.
--------	-----------------------------	--------------------------------------------	---------------

Пчелари и пријатељи народнога благостања!

Поклич „Српске пчеларске задруге у Руми“ о 25-годишњици највећег пчелара српскога Јована Живановића.

Прошли број „Српскога Пчелара“ навестио је читаоцима својима а из њега сви честити српски листови навестише целом народу српском, да се навршила 25. година неуморнога пчеларскога рада професора Јована Живановића.

Тим радом је стекао Живановић право да се назове оцем рац. пчеларства у Срба и Хрвата, а тај назив му осигурава вечност у повесници културнога напретка Срба и Хрвата.

„Српска пчеларска задруга у Руми“ није самоник и она је рукосад вреднога и неуморнога рада Живановићева. Та задруга која има у првом реду задатак, да испуни мисао и аманет својега оца, да уздигне рационално пчеларство до националноекономног значаја,

моћи ће тај задатак испунити тек онда, када се та задруга оснажи бројем чланова и материјално.

Знајући да скромност Живановићева не тражи боље и лепше награде за свој двадесетпетогодишњи рад него да се што више користи тим радом онај за кога је радио, а то је наш народ, ова задруга позива све пчеларе и све пријатеље народнога благостања да се упишу за чланове ове задруге, и тиме материјално и морално помогну ову задругу ради постизавања њезина задатка.

Чланарина стаје на годину 6 круна или ко плати 50 круна једном за свагда или у три годишње рате постаје чланом оснивачем. И редовни и чланови оснивачи осим других права добивају орган друштвени: „Српски Пчелар“.

Подижемо глас *на све родољубе*, да не изгубе из вида ово једино српско друштво за економску струку у овим крајевима, него да га незнатном помоћу својом помогну!

Подижемо глас *на све пчеларе, на све ученике Живановићеве*, позивајући их, да му се одуже лептом благодарности помажући ово друштво, које има његове идеје да оствари.

Подижемо глас *на све поверенике ове задруге и на све оне који би хтели бити повереници*, да се заузму за ову задругу, како би дошла до што већег броја чланова.

Молимо и *све родољубиве српске листове* да се сећају ове задруге, те ју препоруче својим читаоцима.

Порадимо сви колико можемо, да на главној скупштини, која ће се овога лета одржати у Карловцима, буде ова задруга заступљена што већим бројем својих чланова.

То би био знак љубави према пчеларству и према „Српској пчеларској задрузи у Руми“, а то би био и знак благодарности на 25-годишњем пчеларском раду Живановићеву. То би управо било и најлепше уздарје њему за његов труд, које би га обрадовало, јер би видео како лепо напредује њива коју је он обрадио!

Из седнице управнога одбора „Српске пчеларске задруге у Руми“ државе 7. (20.) маја 1900.

Тајник **Марко Шаула** с. р. Председник **Теодор Богдановић** с. р.

парох румски.

велики газда.

Вјештачки ројеви.

Што се тиче природних и вјештачких ројева нијесу сви пчелари сложни који су бољи. Једни држе да су природни ројеви бољи, а други да су вјештачки ројеви бољи. Пчеларећи већ двадесет и пет година дошао сам до тога искуства, да су вјештачки ројеви тако исто добри као и природни, а могу бити и бољи од природних. Ја држим да они, који мисле да су природни ројеви бољи, нијесу се сасвијем упознали са природним ројевима. Они не знају управо шта је природан рој, из чега се састоји природан рој, шта мора све бити у природном роју. Да то знају, морали би онда знати и вјештачки рој направити да је онаки каки је природан рој, јер вјештачки рој ништа друго није него имитација природнога роја. Све што има природан рој, то мора гледати пчелар да има и вјештачки рој. А шта замјерају ти пчелари вјештачким ројевима? Замјерају да вјештачки ројеви ма да су јаки не могу тако брзо да изграде саће као што то могу природни ројеви. То може бити истина, али из тога можемо ми сигурно извести закључак, да ти пчелари нијесу своје вјештачке ројеве начинили као што треба, ма да су их јаке начинили као и природне. Ти њихови вјештачки ројеви не одговарају природним ројевима, јер да одговарају, онда би морали бити по свачему као и природни. Ако дакле њихови вјештачки ројеви не могу тако брзо да граде саће као вјештачки, онда је то знак да у тијем вјештачким ројевима нема пчела, које су способне за грађење саћа, јер рад је у кошници подијељен. Маторе пчеле излијећу напоље на пашу, а младе пчеле граде саће, хране уљеве и обављају друге послове у кошници. Дакле ти пчелари, који се туже на вјештачке ројеве, нијесу погодили моменат, кад је требало правити вјештачке ројеве. Прије него што ће пчелар да прави вјештачке ројеве, мора знати стање право оне маторке, од које хоће да прави вјештачки рој. Мора знати имали у тој маторци младих пчела, које су скоро почеле излијетати напоље и помало на пашу. Па кад је тај

моменат ухватио, онда ће му зацијело испасти вјештачки рој за руком. Ако дакле првѝ пчелар вјештачки рој на лет, а таки је вјештачки рој по мојем мишљењу најбољи и најлакше га је и најбрже направити, онда мора гледати да уграби онај моменат, кад су младе пчеле почеле излијетати, и онда одмах мора правити вјештачки, јер кад младе пчеле подуже буду излијетале на пашу, оне онда нијесу тако способне да граде саће и онда вјештачки рој поред таквих маторих пчела мора заостати у грађењу саћа за природним ројевима. Али будући да је тај моменат тешко ухватити кад младе пчеле први пут стану излијетати на пашу и будући да се за тај посао иште велике пажње, то може пчелар просто вјештачком роју додати из маторке младих пчела, које још нијесу излијетале на пашу и које ће онда у роју вјештачком обављати службу у грађењу саћа, као што обављају и у природном роју. Празну дакле американку са почецима метнућемо на мјесто пуне американке, од које правимо вјештачки рој. У ту празну американку метнућемо оквир с леглом и младим пчелама, додаћемо јој матицу у кавешчићу, стрешћемо из пуне американке са још једнога оквира младе пчеле, па ћемо онда пуну американку, која сад нема матице метнути на које празно мјесто у пчелињаку. Пчеле маторке из пуне американке доћи ће на своје старо мјесто у вјештачки рој и тако ће тај вјештачки рој имати младих и маторих пчела, дакле имаће пчела за грађење саћа и за сарирање нектара. Такав вјештачки рој не ће и не може заостати за природним ројем ни у грађењу саћа, јер има и младих пчела, и по томе такав вјештачки рој не уступа ни за длаку природном роју ни у чему. Шта више нама стоји у власти да га још јачим и снажнијим начинимо него што може бити не знам какви природан рој. Наравно пчелар не треба да заборави у вјештачком роју да сјутрадан пусти матицу из кавешчића, а у маторци послѣје девет дана да посијече све матичњаке осим једнога.

Учитељима и свештеницима не могу доста препоручити вјештачко ројење, јер њихова служба не допу-

шта да се могу витлати за природним ројевима по три недјеље дана. Гдје пада главна паша у прољеће, ту прāvи пчелар, који разумије пчеларење потпуно, не смије се ни ослањати на природне ројеве, јер се природни ројеви обично закасне, па онда не могу ни за зиму себи сабрати меда колико треба, а још мање да могу оставити и пчелару сувишка у меду. Гдје дакле пада паша главна у прољеће, ту мора пчелар рано своје кошнице изројити прије природнога ројења, ако мисли од њих имати какве користи. Прāvи пчелар ројиће онолико, колико му треба ројева, ројиће онда кад треба да роји да му могу ројеви употријебити главну пашу. А све то може извести само вјештачким ројењем. Гдје паша главна пада у прољеће, ту мора пчелар вјештачки ројити, иначе не може имати никакве користи и чекајући на природне ројеве може свој пчелињак и упропастити особито ако се ослони на природу и пусти на вољу да се кошнице роје кад хоће и колико хоће. Све то мора пчелар а и може удесити онако како је по њега боље како ће из својега пчелињака извући што више користи.

Гл. уредник.



Како су стари Словенци (Крањци) правили медовину или шербет.

Проф. Мојо Медит

[Загреб]

В првоме свеску дјела „Die Ehre des Herzogthums Krain“ (Љубљана-Нирнберг 1689.) описао је Јанез Б. *Валвазор*, како су у Крањској прије 211 година правили медовину. Надам се, да ће овај опис занимати српске пчеларе; а уједно мислим, е ће се наћи међу њима који па ће га опробати, т. ј. да ће по њему градити медовину, како бисмо се увјерили, да ли је све онако, као што се ту каже.

Тај опис гласи овако: „Како у Крањској тече изобилно мед, види се добро и по томе, што је он врло јевтин; нек се зна, да се једна фунта меда продаје ту по 2 крајцаре, па и још да је њешто мало јевтинији. Али се много меда

потроши и у самој Крањској за прављење медовине, будући да је об зиму има готово у свим великим селима, па је радо пију, јер је добра и слатка.

Медовина се куха овдје сасвим друкчије него што је кухају „лицидери“ по Њемачкој. Сељаци је приређују на овај начин. Најприје улију вруће воде у дрвено буре (бачву), па онда метну меда у њ, те га муљају и гњече све дотле, док се сав не размути у врућој води. За тим се оциједи медна вода кроз решето или сито; а од тропа (комине), што остане на цједилу, прави се послије восак, и то тако, да се преручи у котао (казан) и на њ налије воде. Вода се загрије у котлу да све кључа, али се при томе мијеша добро мјешајом, и онда се излије из њега у кесу (цак, врећу) те брже боље однесе под тијесак (ступу или пресу). Од јака тијештења цури на поље и восак и вода. Ако се кеса охладила малко, прилије се у њу кључале воде, па се поново тијешти. Тако се ради, док се не изажме сав восак. Испијеђени восак остави се њеко вријепе заједно с водом у посуди, у коју су хватани, па ће се почети стињавати озго по води. Онда се праве рукама од воска велике кугле, те оставе. Овога се воска продаје много у Италију, а нарочито у Мљетке.

Из поменуте медне воде приређује се пак медовина овако. Она се најприје испитује јајетом, које је сасвим свјеже, т. ј. тај је дан снесено, и то због тога, да се одреди, има ли у њој премного или премало меда. То се ради тако, да се јаје спусти у њу. Ако јаје плива на медној води, па још вири њошто из ње, знак је, да је меда премного узето, и за то се долијева онда чисте воде. Падне ли јаје на дно, ето доказа, да је мало меда унутра, с тога се мора њега додати још. Ако је добро погођено, колико треба и меда и воде, то ће јаје за два прста или двије цоли потонути, и по томе ћемо знати, е је медна вода доста густа. Од такве ће медне воде бити добра медовина. Упадне ли јаје с четири прста, биће медована веома слаба и готово без икакве сласти. Плива ли јаје немало равно с медном водом, да вири из ње само толико, колико би се грошићем могло покрити, онда се ваља надати, да ће медовина бити понајбоља. Не заборављајмо никако, да јаје мора бити скорашње, јер ћемо се друкчије преварити и криво судити.

Сад се тако приређена медна вода лијева у мједене (бакрене) котлове, те се добро куха, а свагда се прилијева ње по мало, као и кад се вари пиво, да не би покипјела. По тим котлом гори трешњовина, јер сељаци мисле да медовина никад не би била добра, ако би се ложило на ватру које друго дрво. Кад један катао уври за четири прста, изручи се у што; а кад се охладила медна вода, проциједи се на ланено платно, да буде лијепо чиста и бистра, — и тад се истом улије у бурад. Гдјекоји циједе тек онда, кад је мед прекисао или се очистио, али се понајвише ради то прије. Пуна се бурад донесу у топле собе, па се намјесте близу пећи, гдје ће за њеколико дана почети медна вода врети (киснути) сама од себе и истуривати нечистоћу. Међу тим треба свагда долијевати, да је буре увијек пуно и нечистоћу да избацује све дотле, док и томе не буде једном крај. Тада се однесу бурад у подрум (конобу); па сад је већ вријеме, да се може уживати овај љупки и слатки напиток, што но „реже“ на језику (резак је). У њему, како знамо, нема ништа доли воде и меда; није дакле напиток видио ни квасца (фермента или ензима) ни хмеља, а нити што друго.

Ова се медовина жути лијепо као злато, те је бистра и може остати читаву годину дана добра, само ако је уредно скухана. Нема вина, које је јако као она, па због тога се људи лако опију њоме и одлазе на брзо чвркнути (надерани) кућама својим.

Желимо ли сачувати медовину много година, то ваља медну воду укухати мало боље, да буде јача. Тад може она стајати и дуље од двадесет година; па такве старе медовине имају и њека властела, али је она јача и од саме ракије.

Но има кад и кад рђавих сељака, који грамзе за што већим добитком, пак domeћу медној води, кад је кухају, корова *лулеке* (њемачке ријечи „Porsch“, „Porst“ и „Post“ значе врсту биљке, што се зове *Ledum palustre*; види *Гри-мов* „Deutsches Wörterbuch“). Од овакове медовине буду људи, који је пију, тако ољољани и помамни, као да су пили најјаче медовине, а не најгоре и најслабије. У Њемачкој domeћу те биљке у гдјекојим пиварама и пиву, да пивопијама памет занесе, те да поштено посрћу или да ћа и на тле падају. Неразумне пијанице хвале послје оно пиће, од којег и древне

пијанчине што прије пољубе челом земљу, а узносећи га и гладе браду и мљешћу (по Вуку рекло би се: *мљешћу*) устима, као да су се частили небеским нектаром или амвросијом.

Овака се медовина пије по томе много лакше од оне, што је праве лицидери, будући да њихова има укус од мирођије, те је више налик на какав апотекарски напиток, а не на пиће што се износи на сто (астал). Према већ у Љубљани праве лицидери мирођијске медовине, ипак је точе врло мало, јер се сељачка или словенска медовина пије радије од тако зване њемачке медовине.“ —



Шта треба пчелар почетник прво да прочита.

— Ђорђе Коларовић —

[В. Радинци]

„Lern' zuerst das Nahe tüchtig,
Bevor dir wird das Ferne wichtig.“

Поворећи у једноме чланку о томе, како онај који хоће са успехом и коришћу да пчелари, треба да добро проучи теорију пчеларства, навео сам и неке књиге из наше нове пчеларске књижевности, из којих ће пчелар почетник, брзо и лако упознати пчелу и њезину природу, а уз то читањем научити, како се сви послови око пчела — дакле у кошници и пчелињаку обављају.

Тада сам препоручио почетнику да прочита „Пчеларство“ од И. Маширевића, „Српског Пчелара“ од Ј. Живановића и „Пчеларску библијотеку“. — Препоручујући та дела пчелару почетнику, намера ми је била, да му за јевтине новце пружим најбоља пчеларска дела, из којих ће за кратко време без велике муке, тумарања и пабирчења по страниј пчеларској литератури, моћи научити како се пчелари у опће, а особито са кошницом проф. Ј. Живановића, која се сваким даном све већма шири међу пчеларима а особито у нашем народу.

Када сам дакле споменуто лектуру препоручио свакоме Србину, који је рад да постане пчелар, није ми ни на крај па-

мети било, као да су то једина на свету пчеларска дела одакле се може пчеларењу научити. Па ипак нађе се по гдекоји, те ме „не восхотѣ разсмѣти“.

Тако пре кратка времена, добих писмо у коме ми један мој добар пријатељ јавља, да је овога пролећа накуповао плетара пуних пчела и наручио задоста американака проф. Јов. Живановића, у које ће ројеве смештати, те се даље хвали, како је накуповао — јер му може бити — и ове зиме прочитао читаву гомилу пчеларских немачких дела.

На питање моје за што прво није прочитао наша српска пчеларска дела, која сам њему и свакоме препоручио, одговорио ми је: да се он може и из немачке пчеларске литературе пчеларењу научити.

„Све нам је дозвољено, но није све од користи“, каже св. писмо, па тако и свакоме пчелару и ономе ко тек хоће да постане пчелар, дозвољено му је да чита и проучава шта му се свиди; но друго је питање, хоће ли имати од тога читања брзе и позитивне користи.

Онај, који жели да почне пчеларити, дакле коме је потребно да што пре дође до основног пчеларског знања, мора се друге лектире латити, него онај, који теорију и праксу већ зна, па жели своје пчеларско знање да прошири. Још више пак мора пазити шта ће читати онај, који је — као мој пријатељ — већ изабрао кошницу, са којом мисли пчеларити. Не треба ни да говорим, да би непаметно било пчеларити, са кошницом једнога система, а читати књигу о којој се говори, како се пчелари са кошницом неког десетог система, — па ипак има и таквих људи.

То је наша стара српска болест да тражимо „преко хлеба погаче“ и према оној „што је наше, то је лоше“, жељно се машамо страних књига и новина, те потпомажемо туђу књижевност, а своју напуштамо и запуштамо, док данас један а сутра други лист не штампа своју посмртницу, а многа књига у зачетку угине, те никад и не угледа бела дана. Е ал' како да не, кад нама све што је туђе импонује. Наше су нам новине „празне“, а туђе нам годе, ма да су још пет пута празније и за нас више пута без икакве вредности.

Таки смо на свима пољима, па таки и на пчеларскоме пољу. Да ме није срамота могао бих именовати читаву гомилу Срба пчелара и то из интелигенције, који нису ни чланови „Српске

пчеларске задруге“, ни претиплатници „Српскога Пчелара“, а међу тим су чланови несрпских друштава“.

Но није ми сада намера, о тој нашој болести опширније говорити; него ћу да се осврнем на наше пчеларе, који радије пабирче по туђој пчеларској књижевности, а нису ни своју српску прочитали, а још мање схватили и разумели.

Далеко је од мене помисао, да осуђујем пчелара који чита стране пчеларске књиге и новине. Напротив, морамо се радovati томе, јер тиме богатимо своје пчеларско знање и књижевност. Ја знам да је за свакога пчелара, право уживање, читати разна пчеларска дела и радове, — прави пчелар никада се тога не може заситити. Али онај који хоће тек да се учи пчеларењу, мора у избору пчеларских дела бити обазрив. И Руси и Немци и Талијани и Енглези и Мађари и сви готово културни народи имају данас добрих пчеларских дела и своју пчеларску књижевност; али пчелар почетник мора знати, шта ће од свега изабрати да чита, па да од тога има користи. Јер, може нека књига ма како добро бити написана, па ипак не мора и не може све што је у њој речено, имати вредности за све крајеве и за све прилике где се пчелари. Оно што важи за пчелара у Немачкој не може у свему вредити за онога у Италији; или оно што је написао Енглез, не можемо ми у свему на своје прилике применити. Сваки пчелар писац пише према пчеларским приликама своје земље или свога краја. Не падају свуда главне паше у исто доба године, није клима свуда једнака. Свака земља и сваки крај има своју флору, па према томе и своју пашу, своју врсту пчела, своје кошнице па и начин пчеларења.

По томе дакле ни једна пчеларска књига не може имати вредности за све крајеве света. Па за то ни наш пчелар, који хоће из страних пчеларских дела да се пчеларењу учи, не може све оно употребити, што је у појединим страним делима читао, па ма иста ма који пчелар написао.

Често ће пчелар почетник читајући разна пчеларска дела ваћи се у читавом лавиринту противуречја, а сам неће бити у стању разабрати, шта за њега има вредност а шта не, и место да добије јасна пчеларска знања, настаће код њега збрка; а често ће примењујући на праксу оно што је које где читао, претрпети много и јада и штете а можда ратосиљати се и пчеларства, пре него што на прави пут дође.

У све ове неприлике неће доћи онај, који буде читао у први мах оно, што смо напред набројали.

Држећи се пчелар почетник а нарочито онај који мисли пчеларити са американком проф. Ј. Живановића, пчеларских дела његових и његове школе, неће доћи у двоумицу, јер све оно што је тамо речено, има пуне вредности за крајеве где наш народ живи, — све има своје вредности за праксу, јер је све двадесетпетогодишњом праксом пречишћено. Међу тим, пабирчећи почетник по страниј пчеларској литератури, поред тога што ће много и времена и новца утрошити морати, често ће бити принуђен да експериментише и пипа по мраку, а тиме у много случајева себи самом штете нанесе.

Ми познајемо много врло добрих пчелара који једино проучавајући пчеларске радове проф. Јов. Живановића са најбољим успехом пчеларе; а исто тако познато ће бити штов. читаоцима који нашу пчеларску књижевност прате, како су неки пчеларски писци тумарајући и пабирчећи по страним пчеларским делима, уплели се у нека „умствовања“, тако да их више пута ни разумели не можемо или бар преко њихова писанија, морамо ставити знак питања. То је плод читања без разумевања и одређена правца.

Пре 25 година ко је хтео пчеларити са Ђерзонкама, морао је пабирчити по страним пчеларским делима и експериментисати; данас пак пчелар почетник нема те нужде, јер наша мала пчеларска литература, пуна је натучена практичних истина, те сваки ко ју пажљиво проучи, може са сигурношћу почети пчеларити, дакле

„Wozu in die Ferne schweifen
Und das Gute liegt so nah.“

Толико моме пријатељу и свакоме пчелару почетнику.



Поуке за почетнике у пчеларству.*

— Одговорни уредник —

(Наставак.)

2. *Пренашање кошница.* Пчелар често мора своје кошнице са једнога места да пренаша на друго. Ако пчелар не зна спре-

* Види 6. број.

мити своје кошнице за сеобу и ако не зна пазити на њих при сеоби, може имати велике штете и невоље.

Кошнице се могу преносити и зими и лети. Кад пчеле не излећу могу се кошнице преносити, дакле зими се могу и дању преносити а лети ноћу. Кошнице се пренашају на рукама, обраници, носилима, жељезници, лађи но најобичније на колима. На рукама, обраници и носилима могу се кошнице преносити само ако је место на које ће се кошнице однети близу.

Да би се кошнице пренеле са једнога места на друго без штете и какве год невоље, треба пазити: а) да не буде на кошници нигде какве пукотине или отвора кроз који би пчеле могле излетати из кошнице; б) да имају пчеле довољно свежа ваздуха и простора у кошници да се не угуше; и в) да се саће у кошници од трупцања или од велике топлоте не поломи.

Пре сеобе кошница треба на дану прегледати и добро спремити све кошнице за сеобу. У *ферзонкама* треба оквири добро учврстити да се при сеоби не би измакли са пречаге на којој стоје и да не би попадали, јер би се тако саће изломило, мед размазао а силне пчече изгњечиле, међу њима можда и матица. Да се оквири не би размицали, треба иза последњег оквира укуцати клин, који неће дати да се оквири мичу. Осим тога треба у кошници оставити нешто празна простора, јер ако је кошница пренуна пуним саћем, леглом и пчелама лако се могу пчеле погушити.

Младо саће у топлоти врло брзо омекша а у хладноћи је врло крто, зато одвади из кошнице пре сеобе оквири са младим саћем. Тако исто извади саће које је пуно медом, јер мед је тежак, па ако саће од топлоте мало одмекне, лако може да се искрха и у кошници штете начини.

Када се ово све доведе у ред, треба добро разгледати кошницу са свих страна и сваку пукотину и рупицу треба добро затворити, да не може пчела проћи. У вече када се пчеле смире треба лето од кошнице затворити решетком кроз коју пчеле не могу пролазити, но да ваздух може струјати у кошницу и из ње напоље. Ако има због врућине пчела доста на лету, треба их са неколико димова утерати у кошницу. Није доста само отвор на лету за вентилацију (ветрење) кошнице, особито када је врућина, него се мора још на стражњем или горњем делу кошнице оставити отвор бар од једног \square дм. Тај отвор

треба такође затворити решетком од жице кроз коју не могу пчеле пролазити.

Ако ће се кошнице преносити на носилима, лађи или жељезници нема толико опасности да ће се пчеле угушити или да ће се саће изломити, јер се кошнице на томе путовању неће много трести. Но ако ће се преносити на колима, онда кола морају бити нарочито за тај посао или се морају обична кола удесити за сеобу кошница, да се не тресу.

Ако кола нису добро удешена, те се при сеоби кошнице тресу, пчеле ће се јако узнемирити и раздражити и створити у кошници толику топлоту, да се пчеле могу погушити а саће одмекнути и покидати.

Кола треба расточити и у њих преко половине метнути сламе или сена, да се кошнице не ударају о патос од кола и да се не тресу. Затим треба кошнице лепо поређати на кола, тако да лета и отвори буду слободни да кроз њих може ваздух струјати у кошницу. Кад се кошнице подижу и спуштају, треба пазити да се не нагињу тако да се и саће пљоштимице нагне, него увек сечимице, јер ако се саће пљоштимице нагне лако се изломи. Кола и по најутрвенијем путу треба лагано терати а око кочијашево увек нека мотри на кошнице. Кочијаш треба да има уза се крпа и блата од жуте земље за сваки случај. Ако се из које кошнице откуд помоле пчеле и стану излетати одмах треба то место наћи и блатом и крпом затворити. У таквом случају да почну откуд пчеле излетати, треба одмах и брзо коње из кола испрећи, јер ако навале раздражене пчеле на коње може се велика несрећа догодити.

Када кошнице стигну до одређенога места, треба их одмах поређати како ће стајати, па када се пчеле мало стишају, треба лето отворити а доцније и изнутра све кошнице прегледати и довести у ред.

Плетаре треба овако спремити за сеобу: Треба приправити застирача од ретка платна онолико, колико има плетара. У вече када се пчеле смире треба подићи плетару а испод ње раширити застирач, затим спустити кошницу, а крајеве од застирача скупити и унаоколо око кошнице добро везати. Застирач треба да је цео, да не могу пчеле излетати. Затим треба кошнице поређати у кола пуна сламом тако да уста од кошнице дођу горе како може ваздух кроз застирач струјати. Пле-

таре са младим саћем не ваља пренашати јер се у плетари саће много лакше, изломи него у Ђерзонци. Плетаре се најзгодније могу преносити на обраници ако се не носе далеко и то тако да висе на обраници као кад на земљи стоје т. ј. да су уста дсле окренута. Тако се могу преносити и плетаре са младим саћем. Да саће у плетари што чвршће стоји и да се не ломи при сеоби, врло је добро пробости кроз кошнину по средини у накрст два дрвета (крстак) пчеле ће утврдити саће за тај крстак и много ће чвршће стајати.

Ројеви се пренашају у празним кошницама пре него што почну саће градити. Главно је да имају доста ваздуха.

Ко пази на сва ова изложена правила лако и безбрижно ће селити своје кошнице, а ко не буде пазио претрпеће штету и изгубиће вољу да икада сели своје кошнице, чак неће марили ни за оно златно правило: „на осовини роди мед“.

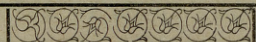


Одговорни уредник „Српскога Пчелара“ г. Иван Маширевић изненадио ме је у 8 броју „Српскога Пчелара“ чланком „Двадесетпетогодишњица пчеларскога рада Јована Живановића“. Ја то нијесам тражио, али сад не могу никуд, него да му кажем хвала, и како њему тако и свијем онијем пријатељима, који ми честиташе.

Јован Живановић.



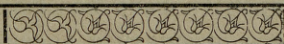
Књижевност.



— Изашао је у Смедереву 1. број недељнога економнога листа, који се зове „Пољопривредник“. Одговорни је уредник Владислав М. Петровић. Цена му је до краја ове године 4 динара.



Пабирци



— Пчеларство у Австрији. Прву пчеларску задругу основао је нарех Етл у Чешкој г. 1853. Он је и кошницу конструјисао. Задруга та има хиљаду чланова и зове се „Земаљска задруга за подизање пчеларства у Чешкој. Године 1898. било је у Австрији 72 главне задруге пчеларске са 500 подружница и 25000 чланова. Четири су највеће задруге: централна задруга у Бечу, њемачка централна задруга у Чешкој, чешка земаљска задруга у Прагу, пчеларска задруга у Лавову. Године 1869. био је у Австрији само један путник учитељ, покојни Карло Гатер, који је уређивао Bienen Vater-a. Од год. 1898 има 18 путника учитеља. Прву пчеларску школу основао је Лубиницки у Преми-

сланима у Галицији 1847. Послије је основано више таквих школа, које су се доцније претвориле у пчеларске курзове. Већ године 1875. заведено је пчеларство у 1694 пучке школе. Данас има до 500 пучких школа, које имају своје пчелињаке. Прве пчеларске новине „Die Honigbiene von Brünn“ основао је 1867. Др. Фрања Живански. Данас има дванаест пчеларских новина, осам њемачких, двоје чешке новине, једне пољске и једне словеначке. Године 1848. добило се у Австрији 20.000 центи меда, а године 1898. 60.000 центи.

— **Г. Коста Главинић**, редовни члан „Српскога пољопривреднога друштва“ и професор Велике Школе одликован је орденом таковекога крста III реда.

— **Пчеларски конгрес на свјетској изложби у Паризу биће 10. 11. и 12 септембра.**

* * У једним немачким пчеларским новинама наишли смо на ову белешку: „Австро-угарска влада одредила је 120.000 Круна за подизање пчеларства. Сам цар Франц Јосиф је врло ревностан пчелар. Он има један пчелињак о којем највише сам води бригу“.

* * Као најбољи лек против пчелиње уши препоручују многи пчелари нафталин. Један практичан пчелар прича како је метнуо за једну кашикицу нафталина на белу артију и ову подметнуо под оквиру у кошници. Сутра дан је била сва артија застрта пчелињим ушима као да су просуте. Матица која је дотле слабо носила јаја стаде одмах живље лећи а пчеле живље радити. Сва је кошница оживела.

* * **Нове кошнице.** Нека трговина пчеларских прибора и кошница у Немачкој препоручује сада кошнице које су начињене од 75 делова пилотине од мека дрвета и 25 делова цемента.

* * **Вртоглавица (мајска болест).** У мају месецу на многим пчелињацима може се опазити како многе пчеле миле по земљи, тетурају се као пијане, док и не помру, то је болест која се зове вртоглавица или зато што обично у мају бива мајска болест. Не зна се тачно откуда постаје та болест; зна се толико да је у пчела стомак болестан и да отуда настане малаксалост. Једни мисле да та болест долази од рђава меда (који је уски-сао), други мисле да долази од слабе хране т. ј. кад пчеле немају доста меда; трећи пак мисли да долази од малих гљивица које се као плесан налазе на меду, који у влази стоји или на месту откуда пчеле воду носе. Зато што се не познаје сама болест, не може се ни прави лек препоручити. Искусило се да је добар лек против ове болести кад се пчеле прихрањују течним медом, кад се пази да појила за пчеле буду чиста и да вода буде увек свежа, и најпосле да се у воду коју носе пчеле метне мало кухињске соли.



— Унија у Поганцу или победа православља написао Никола Станков-Кукић. У Новом Саду. Штампарија Ђорђа Ивковића 1900.

— Где је љубав, ту је и Бог из прича за народ од грофа Лава Н. Толстоја, превео Нектарије Аргировић. Вршац, 1900.




Ч и т у љ а.

† Јован Бољарић учитељ у пензији умро је у Београду 3. маја о. г. напрасно у 56 години живота. Пчеларство у опће а „Српски Пчелар“ посебно изгубио је у покојнику вреднога пријатеља. Он се много заузимао да се пчеларство преко „Српскога Пчелара“ и других добрих српских књига у српству рашири. На томе је много радио као члан и благајник „Пчеларско вођарске задруге у Београду“.

Мир пепелу његову!

Бог га помиловао!

† Марко Воркапић недавно је умро у наручју своје кћери и зета. Био је путник учитељ пчеларства. Као пчелар и учитељ пчеларства радио је и уредио онолико колико је знао и могао. Мир пепелу његову. Вечан му спомен!

 Дужнике молимо да нам свој дуг што пре пошљу.

Претплата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.“

Претплату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 12 Ф. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 60 Ф. — Неплаћена се писма не примају.

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.